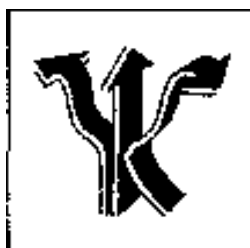

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
З ДИСЦИПЛІНИ “СОЦІАЛЬНА І ДЕМОГРАФІЧНА СТАТИСТИКА”
ДЛЯ БАКАЛАВРІВ**

Київ 2018р.

Підготовлено доктором філософії в галузі економіки, доцентом кафедри фінансів, банківської та страхової справи О.В.Цімошинська.

Перезатверджено на засідання кафедри фінансів, банківської та страхової справи (протокол № 10 від 15 березня 2018 р.)

Схвалено Вченою радою ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Цімошинська О.В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни "Соціальна і демографічна статистика" (для бакалаврів). К.: ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2018р. – 16с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни, зміст дисципліни "Соціальна і демографічна статистика", методичні поради щодо організації самостійної роботи студентів під час аудиторних занять і у поза аудиторний час, питання для самостійної підготовки до лекцій та практичних занять, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи студентів, а також список основної і додаткової літератури.

© ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», 2018р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником, що формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентом знань. Самостійна робота у позааудиторний час потрібна для поглибленого оволодіння навчальним матеріалом.

Дана дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують соціальний досвід фахівця та аналітичний підхід до процесів змін у сучасному динамічному суспільстві в епоху глобалізаційних перетворень.

Метою викладання дисципліни є здобуття знань про суть та закономірності відтворення населення у суспільно-економічній зумовленості цього процесу, зокрема розуміння специфіки та взаємозв'язків демографічних процесів народжуваності, смертності, шлюбності, розлучуваності тощо, знання закономірностей формування та динаміки міграційних процесів, дослідження сучасного демографічного стану України та світових тенденцій демографічних процесів, ознайомлення з основними методами демографічних досліджень і їх застосуванням в сучасному управлінні соціально-економічними процесами; розкриття шляхів використання отриманих знань для вирішення проблем суспільного розвитку.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення з проблематикою демографічних процесів, категоріально понятійним апаратом дисципліни, методами демографічного аналізу;
- використовувати теоретичні знання у вирішенні практичних проблем, що протікають в суспільстві, у тому числі в сучасному українському соціумі.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- поняття процесу відтворення населення, соціологічний вимір процесів відтворення населення;
- історію становлення демографічної науки у світі та зокрема в Україні;
- зміст основних демографічних категорій та понять;
- методи досліджень і основні показники демографічних процесів;
- головні тенденції розвитку демографічних процесів в сучасному суспільстві.

Вміти:

- використовувати знання з демографії на практиці;
- пояснювати причини змін в демографічних процесах сучасного суспільства.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

дисципліни «СОЦІАЛЬНА І ДЕМОГРАФІЧНА СТАТИСТИКА»

№ п/п	Назва теми
Модуль №1 „Загальні питання теорії та методології демографії”	
1	Демографія і система знань про народонаселення.
2	Система інформації про населення
3	Методи аналізу демографічних процесів і структур
4	Кількісний аналіз і вимірювання демографічних процесів і структур
5	Становлення демографічної думки в Україні
6	Чисельність і демографічна структура
7	Соціально-економічна структура населення
8	Урбанізація та розміщення населення
9	Етнічний склад населення.
Модуль №2 „Відтворення населення як єдність демографічних процесів”	
10	Відтворення населення та його історичні типи
11	Соціологія народжуваності і репродуктивної поведінки
12	Вимірювання народжуваності.
13	Соціологія смертності населення і тривалість життя
14	Соціологія шлюбної поведінки
15	Сім'я та її функції
16	Соціологія міграції населення
17	Новітні міграційні процеси у світі та в Україні
18	Демографічна політика
<i>180 годин</i>	

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціальна і демографічна статистика»

Модуль №1 „Загальні питання теорії та методології демографії”

Тема.1. Демографія і система знань про народонаселення.

Предмет і метод демографії, її практична функція. Структура системи знань про населення та її зв'язок з іншими науками. Народонаселення як центральна категорія науки. Соціологія народонаселення. Поняття відтворення населення. Структура населення. Головні поняття та категорії демографії. Якість населення. Демографічний процес. Демографічна подія. Демографічне явище. Демографічний стан, ситуація, поведінка, старіння.

Тема 2. Система інформації про населення

Види джерел даних про населення. Переписи населення, їх мета і принципи проведення. Історія переписів населення. Анамнестичні, вибіркові і спеціальні демографічні обстеження, їх завдання і пізнавальні можливості. Регістри населення. Програма і організація поточного обліку природного руху населення. Розробка матеріалів поточного обліку населення. Характерні риси сучасних переписів населення. Організаційні та програмно-методологічні питання проведення перепису. Розробка матеріалів переписів і публікація його підсумків. Точність, повнота і помилка переписів населення. Публікація статистичних даних про чисельність, склад і рух населення. Використання демостатистичної інформації органами охорони здоров'я.

Тема.3.Методи аналізу демографічних процесів і структур

Методи демографічного дослідження. Метод когорт; повздовжній та поперечний аналіз. Сучасний стан демографічних досліджень в Україні.

Тема.4. Кількісний аналіз і вимірювання демографічних процесів і структур.

Демографічна статистика. Демометрія. Демографічна сітка. Загальне поняття демографічних таблиць. Загальні та спеціальні демографічні коефіцієнти.

Тема.5.Становлення демографічної думки в Україні

Формування демографічної думки в Україні в XVIII. Розвиток демографічної думки України за радянської доби. Сучасні напрями демографічних досліджень в Україні.

Тема.6.Чисельність і демографічна структура

Чисельність населення: методи її визначення. Показники динаміки чисельності населення. Статевий і віковий склад населення. Статєво-вікові піраміди, їх побудова і аналіз. Класифікація населення за віком. Типи структур населення. Старіння населення.

Тема.7.Соціально-економічна структура населення

Соціально-економічна структура населення. Культурний рівень, грамотність і освіта. Показники розміщення населення. Динаміка чисельності та складу населення України (короткий огляд сучасних тенденцій).

Тема.8.Урбанізація та розміщення населення

Розселення населення. Міське та сільське населення. Урбанізація як процес росту міського населення. Історія розвитку міст. Чинники урбанізаційних процесів. Типи урбанізації. Сучасні тенденції зростання міст. Перспективи урбанізації.

Тема.9. Етнічний склад населення.

Поняття етносу. Розміщення етносів по території. Чинники впливу на розселення етносів. Етнічні процеси в Україні. Демографічні та соціальні ознаки етнічних груп.

Модуль №2 „Відтворення населення як єдність демографічних процесів”

Тема 10. Відтворення населення та його історичні типи

Єдність процесів народжуваності та смертності. Закони народонаселення різних суспільно-економічних формацій. Архетип, традиційний, сучасний типи відтворення населення. Демографічні революції та їх зміст. Перша демографічна революція. Друга демографічна революція. Демографічний перехід, його фази. Особливості демографічного переходу країн світу. Демографічне постаріння як необоротний процес. Кількісне визначення постаріння за шкалою ООН. Режим відтворення населення як демографічна категорія. Нетто і бруто-коефіцієнти відтворення.

Тема 11. Соціологія народжуваності і репродуктивної поведінки

Народжуваність у демографічному вимірі. Основні завдання статистичного вивчення народжуваності й плідності. Репродуктивна поведінка, репродуктивна установка, репродуктивна мотивація. Потреба в дітях. Соціально-економічні передумови формування народжуваності.

Тема 12. Вимірювання народжуваності.

Абсолютні показники і загальні коефіцієнти народжуваності, їх пізнавальна цінність. Таблиці народжуваності. Стандартизовані показники та індекси народжуваності. Сумарний коефіцієнт народжуваності. Динаміка народжуваності в Україні (огляд сучасних тенденцій).

Тема 13.Соціологія смертності населення і тривалість життя

Смертність населення і завдання її вивчення. Аналіз смертності за демографічними ознаками. Фактори смертності. Причини смертності. Екзогенна та ендогенна смертність. Перехід до сучасного типу смертності. Таблиці смертності та середньої тривалості життя. Повікові коефіцієнти смертності. Надмірна

смертність і її кількісний вираз. Динаміка смертності населення України (короткий огляд сучасних тенденцій).

Тема 14. Соціологія шлюбної поведінки

Теоретико-методичні питання визначення місця шлюбу та сім'ї у суспільному відтворенні в цілому та відтворенні населення зокрема. Шлюбність та розлучуваність як зміна шлюбного стану. Шлюбна поведінка. Припинення шлюбу. Зміни у шлюбній поведінці.

Тема 15. Сім'я та її функції.

Життєвий цикл сім'ї. Статистика сімей згідно з рекомендаціями ООН. Сімейний склад населення. Типи сімейних організацій та сімей. Головні процеси, що впливають на демографічний розвиток сім'ї.

Тема 16. Соціологія міграції населення

Міграції як різновид руху населення. Класифікація міграцій. Трудові міграції. Внутрішні та зовнішні міграції. Міграційна поведінка, міграційна установка, міграційна мотивація. Приживаність мігрантів як остання стадія міграційного процесу. Взаємозв'язок міграцій та відтворення населення. Вимірювання міграцій.

Тема 17. Новітні міграційні процеси у світі та в Україні

Еміграція в далеке та близьке зарубіжжя. Екологічна міграція. Повернення депортованих за національною ознакою народів. Міграція між селом і містом. Міжрегіональна міграція. Біженці та вимушені мігранти. Транзитна нелегальна міграція. Трудова міграція. Міграція і громадянство. Світові тенденції міграційних процесів.

Тема 18. Демографічна політика

Демографічна політика як складова соціально-економічної політики держави. Політика народонаселення зарубіжних країн. Проблеми народжуваності, смертності, депопуляції та демографічної кризи. Проблеми збереження українського субнаселення. Проблеми формування ефективної демографічної політики.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА І ДЕМОГРАФІЧНА СТАТИСТИКА»

Самостійна робота студентів полягає в опрацюванні теоретичного матеріалу по кожній темі дисципліни, використовуючи конспект лекцій та відповідні розділи літератури основної та додаткової. Практичне закріплення теоретичного матеріалу здійснюється шляхом розв'язання конкретних завдань на практичних заняттях та самостійно вдома.

Контроль за результативністю самостійної роботи здійснюється шляхом опитування відповідного теоретичного матеріалу на лекціях, на практичних заняттях та шляхом проведення самостійних аудиторних контрольних робіт.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДО ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Дати визначення понять «соціальний факт» і «соціальний процес».
2. Що являє собою соціальна сфера?
3. Назвати предмет і ціль соціальної статистики.
4. Які комплексні задачі повинна вирішувати Соціальна і демографічна статистика?
5. Назвати складові частини системи соціальної статистики.
6. Перерахувати основні завдання соціальної статистики.
7. Назвати об'єкти соціальної статистики й основні класифікації, використовувані в соціальній статистиці при розробці показників.
8. Призначення соціальних показників.
9. На які категорії розділяються дані соціальної статистики?
10. Які Ви знаєте основні елементи соціальної структури?
11. Які Ви знаєте статистичні показники, які характеризують чисельність, склад, соціальну структуру суспільства, родин і домашнього господарства?
12. Угрупування населення, застосовані в соціальній статистиці.
13. Що таке домогосподарство? Його місце і значення у структурі суспільства.
14. Класифікаційні ознаки сімей і домогосподарств, що застосовуються у статистиці.
15. Джерела інформації про чисельність та склад населення.
16. Як обчислюється чисельність населення перспективу?
17. Як обчислюється коефіцієнт природного приросту населення?
18. Що таке загальний коефіцієнт приросту населення.?
19. Розрахунок показників соціальної мобільності населення між поколіннями.
19. Показники, що характеризують родину, домогосподарство.
21. Статистичне забезпечення вивчення освіти.
22. Показники стану системи освіти й освітніх послуг.
23. Методика розрахунку показників грамотності населення, середнього числа років навчання.
24. Абсолютні й відносні показники рівня освіти населення.
25. Показники інтенсивності росту освітнього рівня населення.

26. Як визначається середній рівень освіти населення?
27. Як обчислюється структура студентів по формах навчання?
28. Побудова соціально-економічних моделей різних рівнів освіти.
29. Аналіз соціально-економічних моделей та їх оцінка.
30. Завдання статистики трудових ресурсів, зайнятості й умов праці.
31. Назвіть основні показники статистики трудових ресурсів.
32. Методика прогнозування трудових ресурсів на перспективу.
33. Що таке зайняте, безробітне та економічне неактивне населення.?
34. Показники економічної активності населення, зайнятості та безробіття.
35. Статистичний аналіз безробіття.
36. Аналіз динаміки зайнятості населення.
37. Система показників, що характеризують умови праці.
38. Як обчислюється коефіцієнт зайнятості населення та його сутність.
39. Як обчислюється коефіцієнт зайнятості працездатного населення та його сутність?
40. Прогнозування зміни чисельності економічно-активного населення і безробітних.
41. Дайте визначення поняття «рівень життя».
42. Назвіть групи показників, що характеризують рівень життя населення.
43. Назвіть основні показники, які характеризують доходи населення.
44. Що являє собою баланс грошових доходів і витрат населення ?
45. Що являє собою «споживчий комплекс»? Назвіть його складові.
46. Назвіть основні загальні показники споживання й витрат населення.
47. Назвіть показники соціальної диференціації населення.
48. Назвіть показники, які характеризують малозабезпечені верстви населення.
49. Назвіть показники, що характеризують соціальну підтримку населення.
50. Поняття реальної і номінальної заробітної плати.
51. Як обчислюється і що характеризує індекс реальної заробітної плати?
52. Побудова і аналіз бюджетів домашніх господарств.
53. Інформаційно-аналітичне забезпечення аналізу стану охорони здоров'я й медичного обслуговування населення.
54. Назвіть основні групи показників, які характеризують стан охорони здоров'я й медичного обслуговування.
55. Система показників загальної захворюваності.
56. Показники, що характеризують стан медичного обслуговування.
57. Статистика мережі охорони здоров'я .
58. Система показників діяльності закладів охорони здоров'я.
59. Показники, що обчислюються при вивченні захворюваності з тимчасовою втратою працездатності.
60. Прибутки й затрати, пов'язані с медичним обслуговуванням.
61. Як обчислюється забезпеченість населення лікарями?
62. що таке середня кратність населення?
63. Основні поняття і показники рівня життя населення.
64. Завдання статистики житлово-комунального господарства.

65. Основні показники, що характеризують житловий фонд і його використання.
66. Назвіть показники житлових умов населення.
67. Показники ступеню благоустрою житла.
68. Статистика ринку житла.
69. Основні показники комунальної статистики.
70. Назвіть основні показники, які характеризують благоустрій житла.
71. Показники комунального обслуговування населення.
72. Поняття навколишнього середовища й основні показники, які її характеризують.
73. Нормативні поняття для контролю стану навкілля.
74. Статистичні показники запасу та використання води.
75. Статистика стану атмосферного повітря.
76. Статистика земельних ресурсів.
77. Інтегральні показники якості навколишнього середовища.
78. Екологія продуктів харчування.
79. Ціль вивчення бюджету часу населення.
80. Добовий фонд часу, його складові.
81. Інформаційне - аналітичне забезпечення бюджету часу населення.
82. Використання часу за інтересами та уподобаннями в період дозвілля.
83. Назвіть основні групи витрат часу, що включаються поза робочий час.
84. Наявність і можливості використання устаткування і заходів проведення дозвілля.
85. Визначення і роль (функції) суспільної думки.
86. Інформаційно-аналітичне забезпечення дослідження суспільної думки.
87. Наявність і участь населення в політичних і суспільних організаціях.
88. Використання статистичних методів для узагальнення і аналізу результатів вивчення.
89. Інформаційно-аналітичне забезпечення дослідження громадського порядку і безпеки.
90. система показників статистики громадського порядку і безпеки.
91. Ціль вивчення бюджету часу й дозвілля населення. Добовий фонд часу, його складові.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Завдання 1

1. *Задача.* С дані про населення міста. У 2017 р. у місті проживало 384 тис. українців, 76 тис. росіян, 34 тис. євреїв, 15 тис. молдаван і 24 тис. осіб інших національностей.

Визначити показники національної структури населення міста.

2. *Задача.* На початок 2017 р. в регіоні проживало 834 тис. чол. Протягом року народилося 28 тис. дітей, померло 9,6 тис. чол., приїхали в регіон 63 тис.

чол., виїхали із регіону 7,2 тис. чол.

Визначити коефіцієнти народжуваності, смертності, прибуття, вибуття, загальний коефіцієнт приросту населення та перспективну чисельність населення через чотири роки.

Завдання 2

1. *Задача.* Є дані про бюджетні витрати на навчання студентів у регіоні:

Тип вузу	Чисельність студентів, тис.чол.		Бюджетні витрати на навчання одного студента, грн	
	Базовий рік	Звітний рік	Базовий рік	Звітний рік
Економічний	72	58	8400	10500
Технічний	56	72	12300	15400
Педагогічний	28	24	7200	8800

Визначити:

- 1) індивідуальні індекси зміни бюджетних витрат на навчання одного студента по кожній групі вузів;
- 2) загальні індекси середніх бюджетних витрат на навчання одного студента змінного складу, фіксованого складу та структурних зрушень.

2. *Задача.* Є такі дані про бюджетні витрати на охорону здоров'я в регіоні:

Рік	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Бюджетні витрати, млн.грн.	21,1	24,6	29,3	38,4	44,5	41,6	49,3

Визначити:

- 1) ланцюгові та базові темпи зростання бюджетних витрат на охорону здоров'я;
- 2) тенденцію зміни бюджетних витрат на охорону здоров'я населення.

Завдання 3

1. *Задача.* Визначити тенденцій зміни в регіоні чисельності сімей, що мають двох дітей за такими даними:

Рік	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Чисельність сімей, тис.	128	144	156	168	161	174	212

2. *Задача.* Є такі дані вибіркового обстеження домогосподарств:

Кількість членів домогосподарства	1	2	3	4	5	6	7
Кількість домогосподарств	58	134	212	415	310	114	42

Визначити показники структури та координації обстеженої групи домогосподарств.

Завдання 4

1. *Задача.* Є такі дані по підприємства:

Обсяг заробітної плати, грн.	1720-1800	1800-1880	1880-1960	1960-1140	1140-1220
Кількість працівників	24	56	134	83	42

Визначити середній обсяг заробітної плати на підприємстві та коефіцієнт варіації.

2. *Задача.* Наявні доходи населення регіону в 2017 р. дорівнювали 830 млн грн, у 2018 р. вони збільшилися на 281 млн грн. Ціни на товари і послуги зросли в 2018 р. на 11% порівняно із цінами 2017 р. Чисельність працюючих зросла на 1,1 %. Визначити, як змінилися реальні доходи населення.

Завдання 5

1. *Задача.* Є такі дані вибіркового обстеження домогосподарств:

Середньодушовий місячний дохід, грн	Кількість домогосподарств
1300-1380	86
1380-1460	110
1460-1540	105
1540-1620	188
1620-1700	210
1700-1780	136
1780-1860	76
1860-1940	42

Знайти середнє значення, медіанне та модальне значення середньодушового доходу по обстеженій групі домогосподарств.

2. *Задача.* Знайти тенденцію зміни обсягу середньодушового доходу по обстеженій групі домогосподарств:

Рік	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Обсяг середньодушового доходу на місяць, грн.	1230	1320	1480	1540	1620	1580	1740

Завдання 6

1. *Задача.* По регіону відомі такі дані щодо працездатного населення:

Зайняті	тис.чол.
У харчовій промисловості	48,4
У машинобудівній промисловості	36,1
У сфері наукової діяльності	18,2
У сфері охорони здоров'я	32,5
У сфері торгівлі та громадського харчування	16,3
У сфері середньої спеціальної та вищої освіти	26,8

У сфері транспорту та зв'язку	11,4
У сфері малого та середнього бізнесу	10,2
У сфері культури та мистецтва	9,1
У сфері комунальних послуг	52,6
У сфері сільського господарства	12,6
Безробітні	27,2

Визначити:

- 1) відносні показники структури та координації зайнятого населення;
- 2) коефіцієнт зайнятості та коефіцієнт безробіття.

2. *Задача.* Є такі дані по регіону про чисельність осіб, зайнятих у малому та середньому бізнесі:

Рік	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Кількість осіб, зайнятих у бізнесі, тис. чол.	28,1	35,6	42,3	48,4	63,8	59,1	78,4

Визначити ланцюгові темпи зростання і приросту чисельності осіб, зайнятих малим і середнім бізнесом, а також знайти тенденцію зміни їхньої чисельності.

Завдання 7

1. *Задача.* є такі дані по області:

Показник	Базовий період	Звітний період
Спожито продовольчих товарів (у поточних цінах), млн грн.	830	1150
У тому числі в натуральному вираженні, тис. т:		
м'яса та м'ясопродуктів	320	368
молока та молочних продуктів (у перерахунку на молоко)	280	350
цукру	84	108
олії	36	54
Спожито непродовольчих товарів (у поточних цінах), млн грн.	590	780

У звітному році порівняно з базовим роком ціни на продовольчі товари зросли на 9 %, а на непродовольчі товари знизилися на 4 %. Чисельність населення зросла на 1,2 %.

Визначити Індекс фізичного обсягу споживання м'яса та м'ясопродуктів, індекс фізичного обсягу споживання молока та молочних продуктів.

2. *Задача.* Використовуючи умови задачі 1, знайти:

- а) індекс споживання м'яса та м'ясопродуктів на душу населення;
- б) індекс споживання продовольчих товарів на душу населення;
- в) індекс споживання непродовольчих товарів на душу населення.

Завдання 8

1. *Задача.* Є такі дані 8 %-вибіркового обстеження споживчих витрат домогосподарств на душу населення у мікрорайоні:

Споживчі витрати на місяць, грн.	1240-1360	1360-1480	1480-1600	1600-1720	1720-1840	1840-1960
Кількість домогосподарств	32	56	112	186	124	48

Визначити з ймовірністю 0,954 довірчий інтервал для середнього значення споживчих витрат на місяць на душу населення в усьому мікрорайоні.

2. *Задача.* Є такі дані про середні витрати на місяць на душу населення на гіршовольчі товари у мікрорайоні:

Рік	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Середньодушові витрати, грн.	1156	1168	1212	1256	1324	1282	1388

Знайти тенденцію зміни середньодушових витрат на місяць і прогностичні значення на 2019 і 2020 р.

Завдання 9

1. *Задача.* Є такі дані з обстеженої групи домогосподарств про співвідношення середньодушового сукупного доходу і раціонального споживчого бюджету:

Співвідношення	0,4- 0,8	0,8- 1,2	1,2- 1,6	1,6 2,0	2,0- 2,4	2,4- 2,8	2,8-3,2
Кількість домогосподарств	12	56	124	168	88	45	78,4

Визначити середні значення співвідношення середньодушового сукупного доходу і раціонального споживчого бюджету та визначити коефіцієнт варіації.

2. *Задача.* Є такі дані про відношення середньодушового сукупного доходу до прожиткового мінімуму по групі сімей:

Рік	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Відношення	0,8	1,2	1,5	1,9	2,5	2,1	2,8

Знайти базові та ланцюгові темпи зростання та приросту відношення середньодушового сукупного доходу до прожиткового мінімуму.

Завдання 10

1. *Задача.* Визначити показники структури бюджету часу студентів груш в робочі дні:

- підготовка до аудиторних занять — 4 год;
- аудиторні заняття — 8 год;
- сон — 7 год;
- харчування — 1,5 год;
- відпочинок — 1 год;
- інші затрати часу — 2,5 год.

2. *Задача.* Оцінити за допомогою коефіцієнта взаємної спряженості

Чупрова зв'язок між оцінюванням населенням можливої якості життя та рівнем доходів за такими показниками розподілу респондентів:

Показник	Варіант оцінювання якості життя у перспективі		
	низький	середній	високий
Буде краще	24	61	118
Буде гак само	120	599	182
Буде гірше	232	460	153

Завдання 11

1. *Задача.* Є такі дані про вік затриманих правопорушників:

Вік, роки	14-16	16-18	18-20	20-22	22-24	24-26	26-28
Кількість правопорушників	12	21	28	32	18	13	7

Визначити середній вік затриманих правопорушників і коефіцієнт варіації.

2. *Задача.* Визначити відносні показники структури зареєстрованих у 2006 р. злочинів за такими даними по регіону:

Показник	Кількість злочинів
Крадіжки державного майна	24
Крадіжки особистого майна громадян	82
Пограбування	15
Розбійні напади	7
Рекет	12
Завдання тілесних пошкоджень	11
Фінансові злочини	16

Завдання 12

1. *Задача.* Є такі дані про кількість зареєстрованих правопорушень у регіоні:

Рік	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Кількість правопорушень	342	284	212	236	164	72

Знайти рівняння тенденції зміни кількості правопорушень і прогнозні значення на 2019 і 2020 р.

2. *Задача.* Знайти загальний індекс злочинності за такими даними по регіону:

Вид злочину	Кількість злочинів		Коефіцієнт тяжкості злочину
	базовий рік	звітний рік	
Крадіжка державного майна	112	78	3
Крадіжка особистого майна	324	216	2
Хуліганство	625	432	1

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні рекомендовані джерела

1. Борисов В.А. Демографія. – М., 2011. – С. 22-77.
2. Валентей Д. И., Кваша А. Я. Основы демографии: Учебник. – М.: Мысль, 2013. – 286 с.
3. Курс демографии / Под ред. А.Я. Боярского. 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2014. – 381 с.
4. Муромцева Ю.І. Демографія: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2016. – 300 с.
5. Прибиткова І.М. Основы демографії. – К.: АртЕк, 2015. – 254 с.
6. Современная демография. Учебник для студентов ун-тов. Под ред. А.Я.Кваши, В.А.Ионцева – М.: Изд-во Московского ун-та, 2014. – 272 с.
7. Юдина Т.Н. Социология миграции: Учебное пособие для вузов. М: Академический Проект, 2016. – 272 с.

Додаткові рекомендовані джерела

8. Рыбаковский Л.Л. Миграции населения: прогнозы, факторы, политика.– М., 2012.
9. Жінки і діти України за даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року. – К.: Державний комітет статистики України, 2014. – 289 с.
10. Стешенко В., Піскунов С., Піскунов В. Старіння населення України: стан етнічні особливості, перспективи // Демографічні дослідження. – 2015. – Вип. 20. – С. 125–146.
11. Перший Всеукраїнський перепис населення: історичні, методологічні, соціальні, економічні, етнічні/Державний комітет статистики України; Ін-т демографії та соц. досліджень НАН України. – К., ІВЦ Держкомстату України, 2014. – 558 с.
12. Вишнеvский А.Г. Воспроизводство населения и общество: История, современность, взгляд в будущее. – М: Финансы и статистика. 2012. – 287 с.